

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani.“

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

mestni učitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 6.

Ljubljana, 15. sušca 1890.

XXX. leto.

Vsebina: Jakob Dimnik — Postojina: Uredba učiteljskih plač na Kranjskem. — Fr. Trošt — Ig: Ekskurendna (izgredna) šola. — Alojzij Kecelj — Ivan: Praktična uporaba teorije v kmetijstvu. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Književnost. — Vprašanja in odgovori. — Dopisi: Iz Gorice. — Iz kočevskega okraja. — Z Dolenjskega. — Z Dolenjega Logatca. — Iz Šent-Jerneja. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Uredba učiteljskih plač na Kranjskem.

Dolgo časa smo prosili kranjski učitelji za izboljšanje svojih gmotnih razmer. V minolem letu so padle naše prošnje vendar na rodovita tla ter obrodile dober sad, ki bode učitelju lajšal v bodočnosti njegov trudapolni stan. Gospodje deželni poslanci so izprevideli, da so upravičene naše prošnje in so nam izboljšali navzlic slabim letinam našega prebivalstva gmotno stanje toliko, da bomo lože živeli in mogli z večjim veseljem opravljati težavno svojo službo. Hvaležni smo našim zastopnikom za njih blagohotno naklonjenost in zahvalnosti ne bomo nosili samó na jeziku, ampak kipelo bode sleharnemu iz globočine srcá ter vzpodbujala vsacega, da z vestnim in natančnim izpolnjevanjem svojih dolžnostij pokaže v šoli in zunaj šole kot učitelj in zvest sin svojega národa, kako visoko zna ceniti svoje dobrotnike; na ta način bode donašal kapital, kojega so naložili z novim zakonom naši vrli deželni očetje za šolstvo, potomcem našim blagodejen sad in dobiček.

Po novem zakonu so razdeljene naše plače v štiri razrede in sicer s 700, 600, 500 in 450 gld. na leto. V prvi razred bode

uvrščenih 5⁰/₀, v drugi 10⁰/₀, v tretji 35⁰/₀ in v četrti pa 50⁰/₀ služeb, oziroma učiteljskih močij. Po zadnjem izkazu visokega c. k. deželnega šolskega svéta deluje na Kranjskem 516 učiteljskih oseb. Izmed teh pripade torej v prvi plačilni razred s 700 gld. 13 ljubljanskih učiteljev*) in 13 nadučiteljev na štiri ali slučajno tudi na trirazrednicah v mestih, trgih in važnejših obrtnih krajih. V drugi razred s 600 gld. bode uvrščenih 10 služeb v Ljubljani*) in 42 nadučiteljskih služeb na dvorazrednicah ali slučajno tudi učiteljskih služeb na jednorazrednicah. V tretji razred s 500 g'd. (181 služeb) bodo pripadale ostale nadučiteljske službe in večina učiteljskih služeb na štirirazrednicah. V četrti razred s 450 gld. bodo uvrščene učiteljske službe na dvo- in večrazrednicah (258 služeb).

Iz vsega tega je razvidno, da bodo v bodoče nadučitelji posebno dobro preskrbeni, ker načrt novega šolskega zákona zánje prav dobro govori. Kolikor sem mogel posneti iz „Popotnikovega“ koledarja, je na Kranjskem 24 štirirazrednic, 26 trirazrednic in 65 dvo-

*) Zakonski načrt o tem nima nikakega do-
ločila. Ured.

razrednic, torej skupaj 115 nadučiteljskih služeb. Ker imajo nadučitelji tudi še opravilno doklado in prosto stanovanje, bodo v bodoče lahko stanu primerno preživili sebe in svojo družino, če ni preštevilna. Ali težko težko je dandanes dospeti do nadučiteljskega mesta, in kdor nima potrebnega priporočila pri krajlemu šolskemu svétu, zaman je ves njegov trud!

Tudi ljubljanski učitelji so z novim zakonom mnogo na boljsem, tembolj, ker jih šolanje njihovih otrók malo ali nič ne stane, dočim mora učitelj z dežele biti precej gibčen v palci, če hoče dati svojega sina študirat v mesto. Kdor pa dobi službo v glavnem mestu, rojen mora biti pod posebno srečno zvezdo!*)

Pa tudi jednorazrednikom bode v bodoče gmotno stanje izdatno izboljšano. Poleg prostega stanovanja in opravilne doklade bodo imeli v prihodnje po 500 in nekovi celo po 600 gld. letne plače. Če pomislimo, da je na Kranjskem blizu 180 jednorazrednic, vzele bodo té večino odstotkov tretjega razreda in marsikdo, ki je dosedaj komaj živetaril, bode po novem zakonu v boljšem položaju.

Nihče pa na tem svetu ne more vsim ustreči in tudi novi šolski zakon — ni vsem učiteljem ugodil, tudi tá ima svojo senčno strán. Na druge, tretje itd. učiteljske moči na štirirazrednicah se prav malo ali nič ne ozira. In vender so štirirazrednice zelo važni učni zavodi, ker pripravljajo učence za srednje šole; zato je treba na teh šolah dobrih učnih močij. Po novem zakonu bode pa vsakdo rajši služboval na jednorazrednici, če se mu ne posreči dobiti nadučiteljskega mesta, ker bode gmotno bolje stal, na štirirazrednice se bodo pa vrivali neizkušeni iz-

*) V tej točki se ne moremo strinjati z g. pisateljem. Doslej je bila zakonito določena najnižja plača v Ljubljani s 600 gld. in petletnice po 60 gld. Po novi uredbi pa ni določeno, v katere plačilne razrede se bode ljubljansko učiteljstvo uvrstilo in so petletnice kakor na deželi po 40 gld. S svojo prošnjo je ljubljansko učiteljstvo, ki je po sedanjih določilih nastavljeno, le toliko doséglo, da se mu to ne bode vzelo, kar sedaj že ima. Bodoči ljubljanski učitelji pa se bodo prav tako plačevali, kakor oni na deželi. Torej ti po novi uredbi niso prav nič pridobili, marveč se je za nje najmanj skrbelo.

Ured.

prašani učiteljski kandidatje. Ako ima drugi, tretji itd. učitelj na štirirazrednici slučajno prosto stanovanje, no, potem se še za silo pririje do 500 gld. na leto; kdor pa tega nima, je v resnici prava pravcata sirota. Navadno se pa nahajajo štirirazrednice v mestih in trgih ali večjih obrtnih krajih, kjer je nameščenih mnogo uradnikov, koji izdatno podražijo živež in posebno stanovanje. V takih krajih mora biti učitelj tudi boljše oblečen, da se stanu dostojno reprezentira in to je v mestih in trgih vsekako draže ko na kmetih; skrbeti mora tudi v večji meri za tó, da pomnožuje svoje vednosti, biti mora član mnogih društev, naročati se mora več knjig in časopisov itd. Nepristranski sodeč človek mora priznati, da učitelj v takih krajih s 500 gld. na leto brez prostega stanovanja ne more izhajati. Naj navedem samo sebe v vzgled: Jaz imam tretjo službo s 500 gld. letne plače. Za stanovanje, obstoječe iz dveh sôb, moram plačati 150 gld.; ostane mi torej še 350 gld., s kojimi moram živiti sebe, ženo in otroke! Ko bi slučajno ne dobival od neke strani podpore, moral bi stradati v pravem pomenu besede! — Jeden mojih gg. kolegov je samec in ima svojo sobno upravo, pa mora plačati za prav slabo stanovanje 80 gld. Pa tudi živež je zelo drag. Naj navedem jeden sam slučaj. Nedavno sem bral v slovenskem dnevniku, káka draginja je v Ljubljani, da jedno jajce velja 4 krajcarje. Prišedši domov, vprašam tedaj svojo ženo, po čem so jajca v Postojini. „Par 7 kr. in tudi jedno 4 kr., pa še za denar jih ni moči dobiti“, mi je odgovorila. Notranjec ima že prirojeno navado, da vse pridelke izvažá v Trst, Gorico ali pa Reko, tudi, če jih ondi ceneje proda, kakor domá. Poleg tega pa življenje tukaj izdatno podražijo mnogobrojni tujci, ki zahajajo posebno v poletnem času semkaj. Verjamem, da je zastran tega tudi življenje na Bledu, v Radovljici, v Kranji, v Kamniku itd. draže, nego drugod, kamor ne zahajajo tujci.

Velecenjeni poslanec g. prof. Šuklje — srčna mu hvala! — spomnil se je v zadnjem zasedanji deželnega zbora pri obravnavanju novega šolskega zakona drugih in tretjih

učiteljskih močij na štirirazrednicah ter stavil resolucijo do slavne vlade, da bi se pri uvrstitvi učiteljskih plač kolikor mogoče ozirala na druga in tretja učiteljska mesta na štirirazrednicah. Trkajmo pa tudi mi sámi; saj imamo „Zavezo“, koja je pripravljena gotovo vse storiti, da se izboljša gmotno stanje ljudskemu učitelju. Zato se obračam v imeni štirirazredniških 2., 3. itd. učiteljskih močij do sl. vodstva „Zaveze“ s prošnjo, da ono na podlagi resolucije g. poslanca Šukljeta

prosi pri visokem c. kr. dež. šolskem svétu, oziroma pri sl. deželnem odboru, da bi se po možnosti druge in tretje učiteljske službe na štirirazrednicah brez prostega stanovanja v mestih, trgih in večjih industrijalnih krajih uvrstile v drugi plačilni razred s 600 gld. in četrta učiteljska mesta pa v tretji razred s 500 gld. letne plače!

Trkajmo in odprli nam bodo!

J. Dimnik — Postojina.

Ekskurendna (izgredna) šola.

I.

Poleg rednih javnih ljudskih šol, nahajamo po domovini naši tudi šole za silo in ekskurendne šole ali podružnice. Čemu se pa take šole ustanovljajo? Izpolnjujejo li take šole zakonite zahteve? So li te šole ljudstvu v korist? Tem vprašanjem vsaj nekoliko zadovoljiti, namen je teh vrstic. Veliko je krajev po Slovenskem, kateri so oddaljeni od sosednih vasij ali vsaj od bližnjih šol več nego 1 uro, celo po 2 do 3 ure hodá. Tudi so take male fare prav v oddaljenosti in samoti, hiše več ali manj raztresene po pobočjih in vznožjih hribov, kjer ni misliti na ustanovitev redne šole, ker ta zahteva mnogo denarnih žrtev; pa bila bi tudi slabo obiskovana, posebno nekaj časa v letu, bodisi po zimi radi snega, bodisi po leti radi mnogega dela, ker kmetič potrebuje vsako, če tudi majhno družinče svoje za kako delo. V takih krajih so počeli poučevati mladino vneti duhovniki v kaki družinski sobi župnega dvorca, s prva samo v verouku, a napósled tudi v branji, računstvu in pisanji. Otroci so o prostem času z veseljem prihajali v to šolo ter si navadno tudi vsaj najpotrebnejših ukov prisvojili. S tem je postalo nekako zanimanje za pouk, duhovni pastir ga je z veseljem oskrboval, ker sad njegovega truda je bil očiten. Imeli so v mali fari šolo in ta šola je bila le za silo, v kateri se je mladina le najpotrebnejšega učila. Napósled obrnila so šolska oblastva svojo po-

zornost na te šole in dale so pridnim dušnim pastirjem letne nagrade za njihov trud. Po nekaterih krajih so jo oskrbovali organisti in cerkovniki. Te šole so dale povod šolskim oblastvom, da so jela misliti na ustanovitev redne šole, katere so bile s početka dolgo vrsto let le šole za silo; pa tudi sedanje šole za silo bodo postale s časoma redne šole, ko bode ljud izprevidel veliko korist dobrega pouka in dobre odgoje.

Šolski okoliš je tu in tam precej obširen, tako da otroci le redkoma iz oddaljenih krajev morejo v šolo prihajati. Tu se je združilo več bližnjih ljudij skupaj, katerim je daleč do prave šole, pripravili so si v kaki zasebni hiši šolsko sobo, v kateri se shajajo otroci po dva- do trikrat na teden ter jih poučuje učiteljska moč redne šole, ker jednemu človeku je lože hoditi po 1 uro hodá ali še dalje poučevati, nego brojni mladini v redno šolo, to tembolj, ker učitelj je odrastel in bolj trpljenju privajen, nego mali 7 do 10-letni otrok. V taki ekskurendni šoli se poučujejo otroci redno, smoter pouka je isti kakor na jednorazrednicah, seveda napredek je le bolj počasen, ker učnih ur je razven verouka na teden le 6—8, a premagajo se vse ovire in otroci si priučé za silo potrebnih znanostij. Največkrat pa postane iz take ekskurendne šole prava šola, in prva je le nekako pripravlanje do redovite šole. Trpi pa li pouk na redni šoli, ako mora učitelj dvakrat v tednu na ekskurendni šoli pouče-

vati? Prav malo ali pa skoro nič; ker istega doma nadomestuje drugo učiteljsko osobje, a samo urediti se mora razdelitev učnih ur v tem zmislu. Katehet rad poučuje verouk na tak dan v tednu, ko poučuje učitelj zunaj, a drugi učitelji tudi prevzamejo kake lahke predmete n. pr. pisanje in risanje, ker pri tem ni Bog zna kacega trpljenja in vsak učitelj je itak zakonito zavezan po 30 ur na teden poučevati. Da pa ekskurendni učitelj tudi ne dela zastoj potov, priznava mu šolsko oblastvo stalno letno nagrado za pota in trud. Z napravo ekskurendne šole se dobi mnogobrojne mladine za pouk, katera bi sicer ostala brez pouka radi oddaljenosti.

So še v nekaterih krajih šole podružnice take, da učitelj poučuje po tri dni na teden v jedni, a druge tri dni v drugi vasi; tudi to pospešuje šolsko obiskovanje, ker je ob jednem taka naprava tudi olajšava za ljudstvo.

Učni načrt za ekskurendne šole pa si sestavi dotični učitelj sam, ker on najbolje pozna razmere in najbolje vé kaj je pri prostemu otroku treba znati in v koliki meri se to s samo dvakratnim poukom na teden more doseči, samo potrditi mu ga mora okrajni šolski svet. Sam sem prepričan, da se na taki šoli veliko doseže, ako je učitelj vztrajen. Naj pa tudi nikdar ne zamudi ljudstvo vzpodbujati, da si pridobi redno šolo, kar tem laže doseže, ako je z ljudstvom prijazen ter ga vnema za korist pravih šol.

II.

Podrobni učni načrt za ekskurendno (izgredno) šolo s poludnevniim poukom.

V mislih imamo našo izgredno šolo v Tomišlji. Ako seštejemo 46 letnih tednov za šolski pouk odmerjenih, opazimo, da nam marsikateri dan v tem času odpade, kojega nam ni mogoče nadomestiti. Pri dvakratnem pouku v ekskurendni šoli bi morale biti 92 šolskih dnij, pa jih je le 80 do 83, če ne tudi kateri manj: seveda verouk v to ni vštet. Da se pa vsaj to malo odmerjeno število dobro izkoristi, hočem navesti prilično nadrobni poučni načrt, da ustrežem s tem vsaj tistim tovarišem, ki bodo morebiti izgredno šolo oskrbovali in ker še za to stroko postavnih določil nimamo.

Pri ekskurendnem pouku delimo učence na tri oddelke. Prvi oddelek obseza nižjo skupino, ki hodi sama za sé popoldne v šolo. Drugi in tretji oddelek sta višja skupina, ki pohajata šolo skupno dopoldne.

Če je v ekskurendni šoli malo učencev, poučujejo se seveda vsi skupaj.

Ako učitelj v načrtu navedeno tvarino temeljito obravnava v ekskurendni šoli, mu ta učna tvarina ravno zadostuje za odmerjeni čas, pridobi si še kaj dnij v ponavljanje. Sicer si pa mora vsak po svoji previdnosti osnovati učni črtež bolj na drobno, oziraje se na krajevne razmere, na svoj čas in na hojo v šolo. *Frančišek Trošt — 1g.*

Praktična uporaba teorije v kmetijstvu.

Bliža se prijetna pomlad in ž njo veselji in tudi trudapolni čas, v katerem se podaja učitelju priložnost praktično uporabljati vsaj nekatere stroke teoretičnega pouka o kmetijstvu. Marsikatera tvarina se je obravnavala v zimskem tečaju, ki se pa v šolskem vrtu ne da izvesti tudi praktično. Zato pa naj se óni predmeti obširnega kmetijskega pouka, ki se lahko dejansko pokažejo, nikakor ne odtegnejo temu načinu poučevanja. Ta predmet pa je v prvi vrsti sadjarstvo,

katero je tudi ob jednem najvažnejša točka učnega smotra v kmetijstvu.

Ni mi tu govoriti o sadjarstvu sploh, ampak le o nekaterih delih, ki naj jih izvršujejo otroci na podlagi že znane teorije praktično pod nadzorstvom učiteljevim v šolskem vrtu kakor: obrezovanje, obiranje in snaženje sadunosnih dreves, sejanje pešek, presajanje in obrezovanje divjakov in ceplicev, cepitev in precepljevanje.

U č n i n a č r t *

(Verouk ni v štet)

U č n i p r e d m e t	Za vsak predmet do- ločen čas	N i ž j a s k u p i n a		V i š j a s k u p i n a		O p o m n j a	
		I. oddelek	II. oddelek	III. oddelek			
Jezikoslovje		Nazorni nauk — branje in pisanje malih črk — zlogovanje (Abecednik)	Branje in pisanje velikih črk — bralne vaje — prepisovanje — lastno ime — o pravopisu — (Abecednik)	Branje, nekoliko slovnice in pravopis po berilu — obravnava prebrane tvarine (Berilo)		Učni pot po dr. Močnikovih računicah. Posebno naj se razkazujejo in po možnosti praktično uporabljajo mere in uteži	
Računstvo		Številčni krog do 10	Številčni krog do 60	Številčni krog do 100 — štiri navadne operacije			
Realije		—	—	Pri jezikoslovnem pouku se v to stroko spadajoča berila stvarno obravnavajo			
Pisanje		Vzajemno z jezikoslovnimi vajami					
Risanje		—	—	—		Nedostaje časa	
Pejje		Kratke pesnice na pamet vsak mesec jedenkrat	Kratke pesnice na pamet vsak mesec jedenkrat			Pesnice se večkrat v meseci ponavljajo po sklenjenem pouku	
Telovadba		—	—	—		Nedostaje časa	
Ženska ročna dela		—	—	—		Nedostaje časa	

*) K članku „Ekskurendna šola“.

Izvršitev tega dela je zavisna od vremena. Kdor pa mora v poštevek jemati vreme, ta ne sme biti nikakor vezan na dneve ali celo na ure učnega načrta, temveč naj le naznani svojim višjim oblastvom oziroma c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku, da bode tekom 2—3 tednov po vremeni predrugačeval predpisano tvarino.

Ugoden četrtek meseca sušca ali malega travna*) naj pelje učitelj ponavljalne učence h kakemu zanemarjenemu sadunosnemu drevesu na šolski vrt, in če ga ta ne premore, pa na vrt naprošenega bližnjega posestnika. Dva učenca, jeden z žagó, drugi s škarjami, naj gresta na drevo, ostali pa naj drevo obstopijo in na učiteljeva vprašanja velevajo onima dvema odrezati in odžagati, kar je drevesu kvarno; potem se obere drevo goseničnih zalóg in deblo osnaži mahu in mrčesni zarod varujoče skorje. Ako nam še časa dostaja in je zemlja osušena, pripravimo jo za sejanje skaljenih pešek, če se ni zgodilo to že jeseni. Drugikrat pa naj učenci vsak

po jeden jednoletni divjak izkopljejo, obrežejo ter potem vsadé v jedno ali več vrst, kolikor je pač učencev. Ko je jarek izkopan, postavi vsak učenec svoje drevesce vánj in je tako dolgo drži nepokrito, da učitelj more popraviti vse napake gledé na ležo korenin. Ravno tako se ravna z obrezovanjem in presajanjem cepljencev. Pri cepitvi pa se postavijo učenci z nabrušenimi noži, cepiči, ličjem in cepilnim voskom pred vrsto divjakov, katere požlahtnijo pravilno pod nadzorstvom nič prezrečega učitelja.

Ko smo še z učenci obrezali in vzdignili vrtnice in nekega popoldné s ponavljalnimi učenkami priučili se sejanju in sadenju zelenjave, zdravilskih rastlin kakor: sleza, žajbelja itd., storili smo prvo svojo dolžnost do prekoristnega drevja in zelenjave ter smo ob enem zadostili s tem glavnemu pogoju dobrega poučevanja, ki se mu pravi *ponavljanje*, katerega dobri in pravi vspeh, kakor skušnja uči, nikakor ne more izostati.

Alajzij Kečelj — Ivan.

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

*

2. Bogočastje sv. katoliške cerkve. Sploh koristno podučenje čez cerkvene čase, kraje, sprave, opravila in osebe po njihovem bogoslužnem pomenu i namenu. Spisal in založil Dr. Jož. Muršec, učitelj verozakona v st. mestjanski učilnici. V Gradcu 1850. 8. 196. Papir i natis od Lajkamovih naslednikov . . . Nazočo knjigo . . . poterdi in odobri Sekovsko knezovladiško večje . . . „Nadam se, da tota sicer drobna pak sitno nadeta knjižica veliki potreboči v okom pride, in mnogim vstreže, ker reči razjasnuje, ktere prav razumeti je vsakemu vsikdar dobro in koristno, v sedajnih časih pak silno potrebno.

*) Jaz vsako leto zadnjo nedeljo ponavljalne šole prestavim radi cepitve na prvi četrtek malega travna; če pa ta dan ni ugoden, pa na drugi dan pred naukom ali po nauku vsakdanje šole. *Pis.*

— Prigovor že pravi: Kar je v sercu skrito bode vse očito. To je terda istina, piše v uvodu. Človek je tako stvarjen, da pride vse nazóči, kar te znotri v njem zbudi in godi. Duša in telo, iz kterih obstoji, ste si v tako tesni zavezi, da vse, kar jedno zadene, tudi drugo doletí, ino se na njoj razvidno pokaže — če se človek navlažé ne potají. To nam poterduje dovolno vsakdanjih prikazov. Postavim, če kaj dušo razveselí, se svéti človeku veselje iz jasnega obličja ino iskrecih oči; pobije mu kaka žalost serce, je tudi ves pogled, glas ino obraz otožen ino turoben; poletí nas jeza, se lice mahoma porudeči ali pobleđi; popade nas strah ali groza, strepeče vse telo, vlasje se verhočé ino so včasí naglo vsi šeri itd. u vsaki reči ino povsodi

itd.“ — Str. 191 — 196 kaže Azbučni imenik na pr. Aldov, časoslovje, devetnica, doba vuzmena, duhova, hram božji, janžovec, kazalnica, kerstilnica, kerstirna, leca, miza božja, mučenišče, običajnica, pametva, poterda sv., presnec, razpelo, sprava (oprava) cerkvena, svitnice ali zorenice, žarv itd.

Kakor je l. 1848 Muršec nemški pisal v „Grazer Ztg.“ čvrsto o Slovencih in njih narodnih pravicah, tako je na pr. l. 1862 priobčeval „Kath. Gedanken“ v „Kath. Wahrheitsfreund“ str. 62 do 226 po knjigi francoski. — L. 1865 pripravila je na dan Čitalnica, izd. I. Gršak, sostavek: Uspeh človeške modrosti, spisal prof. dr. Jožef Muršec (str. 189—195). — Slovenski Matici je postal ustanovnik poslavlši jej l. 1864 gld. 100 s pristavkom, naj po njegovi smrti knjige dobiva rojstna fara njegova; l. 1867 pa ji je izročil vnovič državno dolžno pismo za 100 gld. z namenom, naj iz obresti pošiljajo se knjige Slovincem na vseučilišču v Zagrebu, kar je poznej preuredil tako, da se sedaj jeden izvod Matic. knjig pošilja marljivemu slovenskemu dijaku v Celje, jeden pa v Maribor. Tako je ustanovnik i Matici Hrvatski i družbi sv. Mohorja itd. — Njene Večernice imajo nektere manjše sestavke, sp. Živkov ali Ž. na pr. Zofijna cerkev v Carigradu. Prilike. I. 1861. Paganski in keršanski modrijan. II. Pomlad, podoba mladosti. IV. Sveti križ VI 1862 itd. —

3. Narava in človek v svoji pravi složnosti. Podučno in zabavno berilo. Spisal Jož. Živkov. V Ljubljani, 1867. 16. 91. Nat. in zal. J. R. Milic. Obseg: Slon. Kes in sprava. Bernardski psi. Podgane in miši. Velblod, osel, severni jelen. Tiči. Tice selivke. Pevske živali. Živalski jezik ali pogovor. — O teh stvaréh je mične sostavke Živkov jel priobčevati v „Učiteljskem Tovaršu“ l. 1863 str. 23 ter

jih snoval do str. 391 in l. 1867 str. 11 do str. 124, kjer naposled vredništvo opominja: Tu je dokončan premični spis učenega pisatelja . . . Da bi pa tudi učenci ta lepi spis lahko brali in se vnemali v dobrih miloserčnih čutilih do živali, smo tega spisa dali nekoliko iztisov posebej natisniti. Dobé se pri g. Milicu (str. 124).

L. 1880 je obhajal Dr. J. Muršec zlato mašo, ki je ljubo opisana v Zg. Danici str. 305 — 326, kjer se kaže zlatomašnik kot izgled pravega duhovskega življenja, velike dobrotljivosti in čistega djanskega domoljubja, in je ondi natisnjena tudi pesmica njegova: O Marija, hči, nevesta, — Mati Božja blažena, — Pomočnica vselej zvesta, — Varhinja usmiljena itd. — V Danici l. 1887 str. 67. 68 pa se nahaja „Sto pet in trideseti psalm“, tako rekoč: litanije stare zaveze. V spomin 81letnega godú preč. gosp. zlatomašnika, bivšega profesorja itd. Dr. Jožefa Muršeca, poklonil Svitoslav. Na primer: Vse od naroda pa do naroda — Ljudstva hvalite Bogá in Gospoda: — Silno veliko, in vedno še novo — Smiljenje večno res je njegovo itd. — Starček bavi se vedno še s slovstvom slovenskim, kar priča rokopis, ki ga želi spraviti še na svetlo, pod naslovom: Modroversko krmilo zdrave omike. Po francoski stoletni knjižici poslovenil in priredil Živkov v 19 poglavjih (o Bogu. pravi veri, cerkvi, cerkveni oblasti itd) v 14 zvezkih. — Blago delovanje tega zvestega sina slovenskega naroda je ob kratkem opisal Davorin Trstenjak v Novicah l. 1880 str. 289, češ, dr. Jožef Muršec je eden najblaženejših slovenskih duhovnikov in eden najzasluženejših slovenskih rodoljubov. Primeri: Književna Zgodovina Slov. Štajerja, sp. Ivan Macun, v Gradcu l. 1883 str. 123—125.

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

Pod tem naslovom hočemo odslej priobčevati takšne ukaze in odredbe raznih šolskih oblastev, ki imajo splošno važnost za ljudsko šolstvo na Kranjskem. S tem hočemo omogočiti, da se naše učiteljstvo do dobrega seznanji z vsemi važnimi šolskimi predpisi in da si s časoma sestavi zbirko vseh pravokrepnih razpisov, ukazov in odredb, ki uravnavaajo ljudsko šolstvo na Kranjskem.

I. Slovenski katekizmi.

Znano je našim bralcem, da je visoki c. kr. deželni šolski svet kranjski z razpisom z dne 9. grudna 1889. leta, št. 2623, opozoril vse c. kr. okrajne šolske svete, da se po ljudskih šolah kranjskih rabi „kratki katekizem“, katerega je sicer odobrilo cerkveno nadoblastvo na Kranjskem, a ne zajedno tudi visoko naučno ministerstvo v zmislu § 7. državnega zakona z dne 25. velikega travna 1868. leta.

Na podstavi tega visokega razpisa so nekateri c. kr. okrajni šolski sveti prepovedali daljno rabo „Kratkega katekizma“ kakor tudi Zupanovega „Krščanskega nauka za prvence“ in Lesarjevega katekizma, kajti tudi zadnja dva imata odobrilo samo cerkvenega nadoblastva, a ne tudi odobrilo visokega naučnega ministerstva. S tem so pa prišle naše ljudske šole v zadrego, ker na Kranjskem sploh nimamo nobenega zanje pravilno odobrenega katekizma. Zatorej je visoki c. k. deželni šolski svet dovolil, da se sme „Kratki katekizem“ za tekoče šolsko leto še nadalje rabiti,* ter je izdal o tej stvari nastopni razpis:

K. k. Landesschulrath für Krain.

Z. 302.

Im Nachhange zum h. ä. Erlasse vom 9. December 1889 Z. 2623, betreffend den

*) Čujemo, da se po dovolitvi visokega c. kr. dež. šolskega sveta smejo v Ljubljani do konca tega šolskega leta rabiti vsi trije nepravilno odobreni katekizmi, namreč „Kratki katekizem“, Zupanov in Lesarjev katekizem. Ured.

Gebrauch des Religionslehrbuches „kratki katekizem v vprašanjih in odgovorih za ljudske šole Ljubljanske škofije“ wird dem k. k. Bezirksschulrath eröffnet, dass die Verwendung desselben im laufenden Schuljahre weiter gestattet wird, da die erforderlichen Schritte zur Erwirkung der ministeriellen Approbation im Sinne des § 8 des R. V. G. vom 14. Mai 1869 bereits eingeleitet worden sind.

Übrigens wird dem Bezirksschulrath bedeutet, dass durch den § 27 des Landesgesetzes über die Schulaufsicht vom 25. Februar 1870 der obcitirte § 8, dann die h. Ministerial-Verordnung vom 23. November 1869 Z. 3495 (R. G. Bl. Nr. 170 — M. V. Bl. Nr. 95) und alle folgenden sich auf „Lehrbücher und Lehrmittel“ beziehenden h. Verordnungen und Erlässe nicht aufgehoben wurden und dass rücksichtlich der Religionslehrbücher nur auf die Erwirkung der vorausgehenden kirchlichen Approbation im Sinne des § 7 des Gesetzes vom 25. Mai 1868 (R. G. Bl. Nr. 48) Rücksicht zu nehmen ist.

Demgemäss wäre bei der Festsetzung der Lehrbücher für das nächste Schuljahr auch bezüglich der Religionslehrbücher die gesetzliche Zulässigkeitsklärung zu fordern, eventuell bei diesfälligen neuen Anträgen unter Beibringung der kirchlichen Approbationserklärung um die staatliche Zulässigkeit im Sinne des § 8 des R. V. G. nach der Ministerial-Verordnung vom 23. November 1889 einzuschreiten.

Dabei wird jedoch bemerkt, dass der Bezirksschulrath nicht berechtigt ist, die Verwendung eines Religionslehrbuches, wenn es auch im officiellen Lehrbücher-Verzeichnis steht, vorzuschreiben.

An alle k. k. Bezirksschulräthe in Krain.

Laibach am 22. Februar 1890.

Der k. k. Landespräsident:

Winkler m. p.

Književnost.

Stenska naštevanka. V založništvu K. Janskega v Taboru na Češkem je izšla in se dobiva po vseh knjigarnah stenska naštevanka, tako sestavljena, kakoršna se nahaja na ovitkih naših „številnic“, na osmih tablah, 50×69 cm velikosti. Številke so 55 mm visoke, kar zadostuje tudi za velike šolske sobe. Pri dobro urejenem pouku se mora mehanizem na najskrajnejšo mero omejiti, popolnoma odstraniti se pa ne dá in to velja posebno glede učenja naštevanke, katero se morajo otroci tako naučiti, da jo znajo, rekli bi — „brezzavestno“. Čim večkrat jo ponavljajo, čim večkrat jo imajo pred očmi, tem bolje se jo nauče. Naštevanka na šolski steni obešana gotovo pospešuje pouk. Seveda se sme uporabljati le v določenih mejah, v drugem in

tretjem šolskem letu, na višji stopinji bi le podpirala lenobo. Za te dve šolski leti je torej stenska naštevanka prav dobro in priporočljivo učilo. — Cena te naštevanke je 1 gld., s poštnino 1 gld. 10 kr.; na debelejši papir nategnjene in za obešanje prirejene pa 1 gld. 30 kr., s poštnino 1 gld. 45 kr.

A. Ž.

Organizacija vojstva cesarskim in kraljevim vojakom v pouk v vprašanih in odgovorih slovenski in nemški spisal in založil A. Komel pl. Sočebbran, c. in kr. major v p.; natisnila tiskarna družbe „Sv. Mohorja“ v Celovci, cena 20 kr. — To je že deveta knjiga vojstvenega zadržaja, katero je marljivi pisatelj spisal vojakom Slovincem. Priporočamo jo tudi učiteljem-vojakom.

Vprašanja in odgovori.

Peto vprašanje. Kakšne uradne dopise naj šolski voditelj daje na znanje svojemu podrejenemu učiteljskemu osebju; kakó naj to stori, in napósled, kakšno razmerje bódi gledé na uradno dopisovanje med šolskim voditeljem in njegovim učiteljskim osebjem? (A. L. v R.)

Odgovor. Šolski voditelj na večrazrednicah mora učiteljskemu osebju dati na znanje vse uradne dopise, samo tistih ne, ki se tičejo strogo voditeljeve osebe ali pa strogo upravnih stvari, združenih z voditeljstvom, za katero je jedino nadučitelj odgovoren. Stori pa to lahko na dva načina. Uradne razpise (Erlässe), ukaze (Verordnungen) in dopise (Noten, Zuschriften), ki mu dohajajo od c. kr. okrajnega šolskega sveta ali naravnost od c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, od krajnega šolskega sveta, od raznih šolskih vodstev, dá šolskemu osebju na znanje — ako niso posebno nujni — vsak mesec pri učiteljski konferenciji, katero mora na vsaki večrazrednici sklicati nadučitelj z ozirom na §§ 27.—40. šolskega in učnega reda z dné 20. avgusta 1870. l.

Pri vsaki takšni konferenciji je pisati zapisnik in v ta zapisnik se ob kratkem navedó z dotičnim datumom, z dotično številko in s kratko vsebino vsi od zadnje konferencije voditeljstvu dospeli uradni spisi, n. pr.

Zapisnik

pete redne mesečne konferencije na štirirazrednici v Ribnici dné 15. sušca 1890.

Predsednik :

I. I., nadučitelj

Navzočni podpisani.

I. Predsednik otvori sejo ter da konferenciji na znanje nastopne od zadnje konferencije dospеле uradne dopise :

1. Razpis slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kočevji z dné 1. sušca 1890., št. 513, s katerim je učitelju I. I. podeljena tretja službenostarostna doklada;
2. Dopis šolskega vodstva iz Velikih Lašč z dné 13. sušca 1890. št. 52, s katerim se naznanja, da se je ondotni učenec Anton Zakrajščák dné 12. sušca t. l. preselil v Ribnico.

itd.

Kadar pa nadučitelju doidejo uradni dopisi o nujnih stvaréh, najbolje je, da nemudoma skliče kratko uradno konferencijo ter v nji učiteljskemu osebju naznani, kaj mu je došlo. To se vé, da je tudi o takšni konferenciji spisati kratek zapisnik. Ako se mu pa ne zdi umestno sklicati konferencijo, vzame naj voditelj dotični uradni dopis, vloži naj ga v prazno celo polo, pregane naj jo po dolgem, zapiše naj na levo sprednjo vnanjo stran kratko vsebino uradnega dopisa in naj to da „ad circulandum“ med svojimi učitelji, katerih vsak mora na vnanji strani pod vsebino s svojoročnim podpisom potrditi, da je na znanje vzel uradni dopis. C. kr. okrajni šolski svet n. pr. je ukazal, da se mora ljudska šola v Ribnici zaradi dobrecev (ošpic) zapreti od dné

15. sušca do 25. sušca t. l. Ta ukaz vtakne nadučitelj v prazno póló ter zapiše na levo vnanjo stran: Št. 76.

Ukaz slavnega c. kr. okrajnega šolskega sveta v Kočevji z dné 14. sušca t. l. št. 569, da je zaradi dobrecev tukajšnje šolo zaprétí od dné 15. do dné 28. sušca t. l.

Videat: g. I. I., učitelj v I. razredu
g. I. I., „ „ II. razredu
g. I. I., „ „ III. razredu itd.

da to vzame na znanje ter zajedno o tem obvesti učence svojega razreda.

Šolsko vodstvo v Ribnici 15. sušca 1890.

I. I., voditelj

Vsak učitelj se podpiše pri svojem razredu, in zadnji med njimi vrne polo nadučitelju, da jo shrani med uradnimi spisi.

Na vprašanje, kakšno razmerje bódi gledé na uradno dopisovanje med šolskim voditeljem in njegovim učiteljskim osebjem, je težko točno odgovoriti, ker ni dosti jasno stavljeno in ne vemo, kaj ima g. vprašalec na mislih. Pravega uradnega dopisovanja med voditeljem in njegovim učiteljskim osebjem ne more biti, ker vse službene stvari med seboj lahko pri konferenciji ali pa ustno opravijo. Vender pa se lahko pripeti v nekaterih konkretnih slučajih, da se mora voditelj pismeno in uradnim pôtem obrniti do kakega učitelja.

Recimo, da je c. kr. okrajni šolski svet v Kočevji učitelju I. I. v Ribnici priznal drugo službenostarostno doklado ter ta svoj sklep naznanil s primernim izplačilnim ukazom šolskemu voditeljstvu v Ribnici, da obvesti omenjenega učitelja.

Ker mora vsak uradni spis, katerega prjme voditeljstvo, ali pa katerega odpošlje kam, v prvotni besedi ostati ohranjen v registraturi šolskega voditeljstva, mora šolski voditelj v omenjenem slučaju dospeli mu razpis ali izplačilni nakaz c. kr. okrajnega šolskega sveta prepisati, original shraniti v registraturi, na njega prepis in sicer na zadnjo stran čez polovico preganenega prepisa zapisati:

Št. 77.

„To se gospodu I. I., učitelju v Ribnici, daje na znanje.

Šolsko vodstvo v Ribnici dné 16. sušca 1890.

I. I. voditelj.“

Ravno tako je ravnati v drugih enakih slučajih, če je n. pr. kdo izmed učiteljskega osobja prejel kako nagrado, novéno podporo, če se mu je izrekla kaka zahvala itd. Doslej so navadno (vsaj po nekod) nadučitelji takšne uradne spise kar „in

originali“ dajali dotičnikom, kar pa nikakor ni pravilno, kajti original mora ostati v registraturi.

Slučajev, da bi se učitelj pismeno obračal do voditelja, ne moremo si misliti. Pač pa mora podredjeno učiteljsko oseboje kakršne koli si bódi vloge na višja šolska oblastva odpošiljati samo pôtem šolskega voditeljstva. Ako tu pa tam kakšen učitelj preko glave svojega voditelja prosi druge službe ali dopusta, ali nagrade itd., ravna nepravilno in vse takšne prošnje bi morali c. kr. okrajni šolski svéti zavračati z napotki, da jih je vlagati po predpisanem poti.

Odgovor na četrto vprašanje (št. 5.) iz srednje Gorenjske. Da ne bode naš tovariš g. J. M. mislil, da smo pri tako gorki zimi, kakoršno imamo po njegovem mnenji letos, (mi jo ne moremo gorko imenovati, ako je termometer še začetek sušca kazal — 19° C.) popolnoma zamrznili, mu hočem za sedaj prav ob kratkem nekoliko sporočiti.

Ustanovili smo dné 17. svečana „okrajno učiteljsko društvo“ s sedežem v Kranji. Omenjeni dan namreč se nas je zbralo mnogo tovarišev iz okolice v Kranji. Pregledali smo pravila, koje je spisal tovariš g. L. Jelenec, podpisali jih in še isti dan izročili slav. c. kr. okrajnemu glavarstvu v potrjenje. — Nadlegovala nas je tudi hripa. Več šol je bilo vsled tega zaprtih po več dnij. Tovariša M. Kuster in M. Debelak sta imela sprva tudi hripo, potem vnetje prsne mreene in pljučnico, a sta vender oba okrevala. V Preddvoru so pa razsajali dobrci, nad dva meseca ni bilo šolskega pouka. Za danes le toliko, a v kratkem hočem naše razmere bolj natanko opisati. A. L.

Šesto vprašanje. Na mnogih šolah se nahaja slučaj, da šolo obiskujejo otroci, ki stanujejo zunaj šolskega okoliša, ki torej spadajo k drugi šoli. Kako je te otroke izkazati pri statističnem popisovanji? (I. Z. na V. P.)

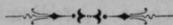
Odgovor. Ker ti otroci ne spadajo v šolski okoliš, ne gre jih izkazovati v številu šolodolžnih otrok (vprašalna pola A, 24. vprašanje), izkaže jih tista šola, h kateri spadajo, pač pa se izkažejo v številu šolo obiskujočih otrok (vprašalna pola A, 27. vprašanje).

Sedmo vprašanje. V prvi številki letošnjega letnika „Uč. Tov.-a“ je bil objavljen poziv „Glasbene Matice“ v Ljubljani do častitih kolegov v nabiranje narodnih pesmij, da jih bode to društvo izdalo. Ali je ta poziv imel kaj uspeha? (Ud „Gl. Mat.“)

Odgovor: Našemu uredništvu sta doslej dva gospoda kolega doposlala zbirke med narodom nabranih pesmij, g. Feliks Malenšek iz Zgor-

njega Tuhinja in g. Ivo Trošt z Razdrtega. Zbirki smo oddali odboru „Gl. Mat.“ Ker je obrok za dopošiljatev določen do konca tega meseca, pričakujemo zbirke še od drugih gg. učiteljev. Kakor smo poizvedeli pri „Gl. Mat.“, do sedaj razun imenovanih gospodov še ni nihče kaj doposlal, pač pa je došlo nekaj vprašanj, v kaki obliki naj se pesmi dopošiljajo. Gledé tega vprašanja objavimo, da je

bolje, ako so pesmi žveteroglasno postavljene; ako pa dotični nabiralec ni več v harmonizaciji, zado-
stuje, če se dopošlje vsaj napev vsaki pesmi. — Kar se je do sedaj doposlalo, še ne zadostuje, da bi se mogel izdati posebni zvezek narodnih pesmij. Čas hiti; podvizajte se torej gg. kolegi, ki se pečate z glasbo, da bomo mogli reči: Učitelji so to nabrali!

Naši dopisi.

Iz Gorice. (Občno zborovanje učiteljskega društva za goriški okraj) je bilo tukaj dne 6. sušca. Navzočih je bilo 34 učiteljev z gospodom c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom Fr. Vodopivcem in 5 gč. učiteljic. Te številke kažejo dovolj, da je zanimanje za društvo splošno.

Na dnevnem redu je bilo dvoje toček in posebni predlogi.

1. Pouk v petji na ljudski šoli — predava g. Volarič, poznat skladatelj. Spisa je prebral le prvo polovico, namreč o petji na posluh; drugo polovico pripravi za prihodnjic, namreč: petje po notah.

2. Opis občine Opatjeselo — prebral gospod Medvešček — ter pokazal, kako bi opisal občino svojo vsak učitelj, da bi društvo naše izdalo „Opis okraja goriškega“ po vzgledu nekotih okrajev na Kranjskem.

Med posebnimi predlogi omenjamo samo onega o zadevi stare „Soče“ napadov na šolo in učiteljstvo. Sklenilo se je, naj odbor stori potrebno, da se taki napadi ne bodo ponavljali. — O tem prihodnjic. (Tudi drugi dopis priobčimo v prihodnji številki. *Ured.*) —e—

Iz kočevskega okraja. (Šolstvo v našem okraju). Po zadnji štetvi je v kočevskem okrajnem glavarstvu: 26.703 Slovenci, 14.673 Nemcev, 12 Hrvatov, 11 Lahov in 9 Čehov. —

Kočevski sodni okraj (5.622 = 28.15% Slovencev in 14.223 = 71.70% Nemcev) ima nastopne nemške učne zavode: državno nižjo gimnazijo, privatno lesno-obrtno šolo, deško štirirazrednico, dekliško dvorazrednico, otroški vrtec (vse v Kočevji), trirazrednico pri Stari Cerkvi, dvorazrednice v Borovci, Gotenici, Reki, Ovčjaku, Polomu, Spodnjem Logu (šolsko poslopje je jeseni pogorelo), Svetlem Potoku, Štalcarjih in Vojniku ter 3 šole za silo.

Slovenske so v tem okraju jednorazrednice v Banji Loki, pri Fari in v Osilnici. Vse tri prenapolnjene! Pri Fari je šolsko poslopje v takem slabem stanju, da se bo menda šola zaključila.

Nemško-slovenski sta jednorazrednici v Dragi in Nemški Loki. Nekaj Slovencev je vsolanih v Spodnji Log in Štalcarje

V ribniškem sodnem okraju (12.146 = 97.19% Slovencev in 340 = 2.80% Nemcev) je nemška jednorazrednica v Grčaricah, slovenske so: deška štirirazrednica in dekliška dvorazrednica v Ribnici (z obligatno nemščino), trirazrednica v Sodražici, dvorazrednici v Dolenji Vasi in Loškem Potoku, jednorazrednici v Strugah in na Velikih Poljanah.

V sodnem okraju velikolaškem (8.935 = 99.88% Slovencev in 11 = 0.12% Nemcev) sta trirazrednici v Velikih Laščah in Dobrépoljah in jednorazrednici pri Svetem Gregorji in na Robu. V tem najbolj slovenskem sodnem okraju na Kranjskem ni nobene nemške šole. Nemščina se poučuje neobligatno v Velikih Laščah in Dobrépoljah.

Največ šolo-obiskujočih otrok ima šola v Ribnici, najmanj v Ovčjaku. Na jedno učiteljsko moč pride največ učencev pri Fari. Poprečno pride na slovenskih šolah na jeden razred po 137 učencev, na nemških po 93. Slovenskih otrok je bilo preteklo leto brez pouka: v velikolaškem sodnem okraju 24.21% (koliko je pa vpisanih med šolo obiskujoče učence, a vidijo malokaterokrat šolo n. p. v Dobrépoljah!) v kočevskem 21.91% in v ribniškem 19.86%. Temu sta krivi oddaljenost od šole in pomanjkanje šol. Nemških otrok je ostalo brez pouka 10.24%. Zlasti zapuščena je občina Lužarje v veliko-laškem okraju, kjer je že več let šola ustanovljena — pa še vedno na papirji v aktih.

Najboljše knjižnice imajo šole v Borovci, Strugah in Velikih Laščah. Najbolje je z učnimi sredstvi preskrbena šola v Velikih Laščah, najslabeje pa pri Fari. Najboljša šolska poslopja so: v Borovci, Ribnici, Sodražici in Velikih Laščah, najslabeje pa pri Fari. V Kočevji je naložena glavna, od katere dobivajo tamošnji učitelji obresti v podporo, v Štalcarjih je ustanova za šolske potrebščine in v Banji Loki za uboge učence (glavnica 600 gld.)

Na novo so prišli začetkom t. šol. leta v naš okraj: gospodičina Antonija Rott, gg. Peter Pogačnik in D. Vider.

Prazne so sledeče službe: III. v Dobropoljah, II. v Mozlji in na jednorazrednicah v Dragi in Spodnjem Logu. V Dragi poučuje g. Jožef Čop iz Ribnice, a njega nadomestuje gospica P. Fleš. — Vse učiteljstvo našega mešanega okraja je z velikim veseljem pozdravilo imenovanje preblagorodnega g. c. kr. vladnega tajnika dr. Ludovika Thomanna pl. Montalmar okrajnim glavarjem. Gospod okrajni glavar je v vsakem oziru nepristransk in pravičen ter zatorej pri Nemcih in Slovencih spoštovan in priljubljen.

Naj mi bo dovoljeno povedati, da se tudi mi učitelji veselimo dolenske železnice ter jo željno pričakujemo. *Zupanec Ivan — Vel. Poljane.*

Z Dolenskega. (Proste misli o sestavljanji kompetentovskih tabel). V 1. številki letošnjega „Učiteljskega Tovariša“ smo čitali jako izboren in temeljit članek pod naslovom: „S katerimi prilogami je učiteljem na Kranjskem opremljati prošnje?“ V nastopnih vrsticah pa hočemo obravnavati tudi jako važno vprašanje: „Kako je sestavljati kompetentovske tabele, da bi ugajale svojemu namenu in pravičnim zahtevam učiteljstva?“ Tu sicer navajam le svoje subjektivno mnenje, vendar, veselilo me bode, ako bodo te vrstice pripomogle, da se stvar vsestransko pojasni ter končno dovede do jednakomernega postopanja v vseh šolskih okrajih na Kranjskem. Potem bi gotovo tudi utihnile marsikake pritožbe, da se je temu ali onemu prosilcu godila krivica. Zginilo bi pa tudi sčasoma tisto hlapčevsko koledovanje in moledovanje med učiteljstvom za boljše službe, ki ni nikakor na čast našemu stanu, temveč le škoduje učiteljskemu gledu pred svetom!

Čuli smo že razne glasove. Nekateri gospodje tovariši zahtevajo, da bi se pri oddaji učiteljskih služeb le oziralo na službena leta, drugi zopet poudarjajo na veljavo spričeval. Po mojem mnenji naj niti službena leta, niti spričevala ne odločujejo izključljivo. Spričevala imajo največjo veljavo pri dobivanji prve službe. Potem stopi na njih mesto službena kvalifikacija. Upam, da sem pravo pogodil, ako trdim, da naj se pri oddaji učiteljskih služeb gleda v prvi vrsti na usposobljenost, potem na službena leta.

Najpravičnejše se mi zdi, ako sestavitelj (poročevalec) kompetentne tabele najprej razvrsti prosilce z najboljšimi kvalifikacijami po službenih letih, potem taisto one z dobrimi kvalifikacijami in nazadnje jednako one s slabejšimi. Pri jednaki usposobljenosti in jednake število službenih let, pa naj prednost odločujejo spičevala.

Pri kvalifikaciji je seveda potrebno, da se poročevalec ozira v prvi vrsti na učiteljevo delovanje pri pouku v šoli. Pri šolskem voditelji je pa tudi merodajno, da se v pošte v jemlje njegovo uradno poslovanje, delovanje v šolskem vrtu in pri krajnem šolskem svetu za povzdigo lastne šole. Veliko namreč lahko previdni nadučitelj s svojim premišljenim postopanjem pripomore, da sta krajni šolski svet in občina naklonjena šoli ter jo preskrbujeta s potrebnim orodjem in učili! Dobra beseda o pravem času pripomore pogostoma k dobremu uspehu. To naj velja tudi o gorenjem pretresovanji! *Tovariš.*

Iz Dolenskega Logatca. (Prvi dve uri v šolski delarni Dolenje-Logaški). Ko sem bil dné 23. vel. srpana 1889. l. prišel z Dunaja iz tečaja, katerega je priredilo z dovoljenjem visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje društvo „Verein zur Gründung und Erhaltung unentgeltlicher Knabenbeschäftigungsanstalten in Wien“ v izučenje učiteljev deških ročnih del, napravil je krajni šolski svet dolenje-logaški prošnjo slavni kranjski hranilnici v Ljubljani za podporo. To prošnjo je na toplo priporočilo gospoda dr. Mihaela Gstettenhoferja, c. kr. okrajnega glavarja logaškega, vodstvo hranilnice uslišalo in darovalo v napravo šolske delarne vsoto 400 gld. Nakupil sem s tem denarjem vse potrebno orodje, opravo in drugo stvarino. Obličje, dleta, svedre, spojke in drugo orodje sem dobil pri g. A. Druškoviči v Ljubljani, rezbarska dleta pri J. G. Petzolt & Sohn, „zu den 2 Rittern“ Wien VII. Burggasse 54, stružišča, mize, omaro in drugo opravo napravili so mi pa domači mizarji.

Pred otvorenjem sem si ogledal še šolo za lesne izdelke v Kočevji ter dobil marsikak uk in nasvèt od ondotnih, zelo prijaznih in postrežljivih gg. učiteljev.

Po prejeti podpori sem oznanil in razjasnil v šoli to novo delo in naročil dečkom 3. razreda 2. oddelka in dečkom ponavljalne šole, naj povedó o tem uku doma in vprašajo roditelje radi obiská. Precej drug dan se je oglasilo 16 dečkov. To število se mi je zdelo preveliko in vzprejel sem le 10 večjih dečkov, tolažeč ostalih 6, da morejo v prihodejem letu doiti v ta tečaj. Povpraševanja ni bilo potem konca kdaj se prične že šola, in komaj so čakali dečki onega dne, ko sem jim bil rekel doiti zvečer v šolsko delarno t. j. v ono sobo, katero mi je krajni šolski svet za to prepustil in v katero sem spravil vse nakupljeno blago.

Dné 20. listopada 1889. l. ob 5. uri zvečer so se zbrali nekateri udje krajnega šolskega sveta, jaz in onih 10 dečkov v delarni. Kot vodja tega tečaja sem razložil v kratkih besedah mladini pomen in namen te šole vzpodbujajoč jo k vztrajnosti in pridnosti. Saj je znano, da delo ne sramoti člo-

veka in kar se človek v mladosti izučí, to ga večkrat na starost oskrbi. Z veselimi obrazi so poslušali otroci in potem obljubili marljivo obiskovati ta pouk. Kako pa so se jim lica od veselja smehljala, ko sem jim potem začel razkazovati in razkladati razno opravo: „To so 4 stružišča, pri katerih bodele delali razna mizarska dela, kakor oblati, žagali itd., onkaj je dolga miza, pri kateri se bodele učili rezbarstva. V veliki omari vidite spravljeno raznovrstno orodje, kakor razna dleta, obličje, spojke, svedre, pile, klešče, kladiva, mere itd.“ Da pa se otroci priučé slovenskih imen raznih orodij, napisal sem pod vsako orodje ime, katero ima g. J. Bezljaj v spisu „Šolska delarna“ v Ped. letniku 1889. Pokazal sem dalje otrokom, tudi ona dleta, katera so določena za vsacega posebej. Razloživši jim še razne na steni viseče žage — zlasti pa razstavljena dela, po katerih se bodo učili, pričeli smo delati.

Prvo delo je bilo žaganje. Vzel sem malo žago gladnico — Schichtsäge — popisal in raz-

kazal taisto v vsih njenih delih otrokom, kdaj in kako se rabi ter potem ta uk tudi dejansko kazal s tem, da sem odžagal deščico od 2 cm debele žagance (dilje). Na deski — 50 cm dolgi in 2 cm debeli, napravil sem po dolgem po 2 cm narazen stoječe črte in otroci so začeli drug za drugim po teh črtah žagati in si napravljati po 50 cm dolge, 2 cm debele in 2 cm široke paličice, katerih daljno obdelovanje in uporabo pa se je moralo odložiti na drugi dan — kajti prvi dve uri v šolski delarni sta minuli. *V. Ribnikar — Dol. Logatec.*

Iz Šent-Jernej. (Vrtno orodje). V prvi letošnji številki „Učiteljskega Tovariša“ nam šolsko vodstvo na Igu za naročilo vrtnega orodja priporoča tamošnjega nožarja. Na naši šoli imamo sicer mnogo vrtnega orodja, pa na to priporočilo sem si ga še na Igu nekoliko naročil in reči moram, da je iz prav dobre tvarine in solidno izdelano, tako da tega nožarja morem vsakemu prav toplo priporočati.

I. Sajé — Šent-Jernej.

Vestnik.

Najvišji dar. Za zgradbo novega šolskega postopja na Homci v kamniškem okraju je presvetli cesar podaril 200 gld. podpore. Ker je šolska občina mala in so stroški za novo poslopje veliki, je ta dar kaj dobro došel.

Desetletnica. Dné 18. t. m. bođe preteklo deset let, odkar je preblagorodni gospod Andrej baron Winkler c. kr. deželni predsednik na Kranjskem. Od leta 1848. se še nobeden deželni načelnik kranjski ni vzdržal toliko število let na prevažnem svojem mestu. Veseli nas od vsega srca, da je ta izredna čast doletela preblagorodnega gospoda barona Winklerja, ki je deželi naši v vsakem oziru očetovski dobrotnik, obema narodnostima strogo pravičen in šolstvu našemu blago naklonjen. Pod njegovim predstvom se je število novo ustanovljenih in razširjenih ljudskih šol izdatno pomnožilo, izdelali so se novi učni črteži, imenovali se novi c. kr. okrajni šolski nadzorniki s posebnim ozirom na želje kranjskega učiteljstva, s katerim je bil preblagorodni gospod baron vselej prijazen in v osobnem občevanju ljubeznjiv. Iskreno želimo, da bi Bog še dolgo vrsto let ohranil takega vplivnega pospeševalca in prijatelja našemu ljudskemu šolstvu na njegovem imenitnem mestu. In multos annos!

Osobne vesti. G. Ivan Pianekki, učitelj v Waldherrejem zavodu, dobil je stalno tretje učiteljsko mesto na štirirazrednici v Radovljici, gosp. Andrej Kmet, tretji učitelj na štirirazredni deški

šoli v Trziči v kranjskem okraju pa stalno drugo učiteljsko mesto na tej šoli. — Začasne službe so dobili in sicer: g. Ivan Cvirn, začasni učitelj v Cerkljah, tretjo učiteljsko službo na deški šoli v Trziči, g. Rudolf Završnik, začasni učitelj v Cerknici, učiteljsko službo na jednorazrednici v Olševku — obe službi v kranjskem šolskem okraju in g. Maks Ivanetič, bivši učitelj v Bosni, učiteljsko službo na jednorazrednici na Dolah v litijskem okraju. — Kot nadomestni učitelji so vstopili in sicer v Škofji Loki dosedanji nadomestni učitelj na drugi mestni deški šoli v Ljubljani g. J. Jaklič (na mesto nadučitelja g. Fr. Pape), v Trziči bivši učitelj g. Anton Globočnik (na mesto učitelja g. K. Mallyja) in v Pirničah v ljubljanski okolici g. Bernard Janez za obolelega tamošnjega učitelja g. K. Weberja. — Umirovljena je gospodičina Karolina Perušek, učiteljica v Postojini.

Gospodu Jožefu Cepudru, učitelju na II. mestni deški šoli v Ljubljani, je priznana druga službeno-starostna doklada. O tej priliki je visoki c. kr. deželni šolski svet rešil tudi načelno vprašanje. Doslej je bila navada, da so se učiteljem, ki so služili poprej na kmetih, pozneje pa bili premeščeni v Ljubljano, tudi v njih prejšnjem svojstvu priznane starostne doklade od 40 gld. povišale na 60 gld. Zdaj se je pa izreklo načelo, da takšen učitelj pridrží starostne doklade po 40 gld. in da se mu priznajo šele tiste starostne doklade po 60 gld., katere dosluži v Ljubljani.

Iz našega društva. Prihodnji in ob jednem poslednji letošnji zimski večer bođe v sredo dné 26. t. m., h kateremu p. n. ude uljudno vabi

odbor.

Ferdo Vigele †. Umrl je dne 3. t. m. za pljučno boleznijo učitelj na Robu pri Velikih Laščah g. Ferdo Vigele. Pokojnik je bil možak-poštenjak v vsakem obziru. Rodil se je leta 1841. pri Sv. Štefanu na Koroškem. Do leta 1869. je učitelj v svoji domovini ter bil že od leta 1861. sotrudnik našega lista. Kot iskren in navdušen narodnjak se je udeleževal narodnega gibanja na Koroškem. Srce mu je gorelo za narod, za katerega napredek se je duševno in gmotno žrtvoval in si je nakopal vsled tega mnogo nasprotnikov v Korotanu. Narodni nasprotniki so mu ogenili življenje, odpovedal se je učiteljstvu ter bival nekaj let v Ziljski Bistrici, kamor se je bil dobro priženil. Kot nesebičen in požrtvovalen narodnjak in vsled nesreč je izgubil mnogo imetja. Zapustil je ožjo svojo domovino ter se leta 1879. preselil na Kranjsko, kjer je služboval kot učitelj v Zagradci in na zadnje na Robu. Kot vzgleden narodnjak in jeklen značaj je bil ob svojem času na Koroškem in po Slovenskem sploh na glasu in malokateri naših tovarišev je vsled svoje značajnosti užil toliko grenkih ur kakor on, dokler ga blede smrt ni rešila zemeljskega trpljenja. Šolstvo je izgubilo z njim jako spretnega učitelja, tovariši njegovi blagega prijatelja. Za njim žaluje narod in domovina, žalujemo vsi, zlasti pa zapuščena vdova in troje nepreskrbljenih otrok. Pogreb njegov je bil vskljub neugodnemu vremenu kaj lep in povsem dostojen. Izkazali so mu zadnjo čast razun mnogobrojne množice domačih in sosednjih faranov tudi c. kr. okrajni sodnik veliko-laški g. D. Šušflaj, učitelji tovariši iz Velikih Lašč, Dobrépolja, Sodražice in Škocijana ter več velčastihi duhovnikov. Zapeli so mu lepe nagrobnice. — On nas je ostavil, a zapustil nam je lep spomin vernega, značajnega, za svoj rod vnetega in delavnega moža, kateri naj v nas vzbuja iste plemenite čute, katerim je on zvest ostal do zadnega dihleja! Blag mu spomin!

Ivan Kermavner †. Umrl je 3. t. m. po dolgi bolezni g. Ivan Kermavner, nadučitelj v Šent-Vidu nad Ljubljano. Pokojnik je bil rojen v Ljubljani 1857. l. Služboval je najpred v Šmartnem pri Litiji, potem v Zagorji ob Savi, v Logatci in naposled kot nadučitelj v Šent-Vidu nad Ljubljano, kjer ga je nemila smrt položila v prerani grob. — Pokojnik je bil jako nadarjen učitelj. Leta 1878. je bil pri okupaciji v Bosni, kjer se je bajé nevajen raznih neugodnostij vojaškega življenja pokvaril svoje zdravje.

Pogreb njegov je bil povsem dostojen časti ljudskega učitelja. Zadnjo čast mu je izkazalo mnogobrojno število domačih faranov, domači gospodje duhovniki, tovariši in učiteljice iz Ljubljane, okolice ljubljanske in celó učitelji iz Kamnika, med njimi pa obče priljubljeni in spoštovani c. kr. okrajni glavar okolice ljubljanske velč. gospod Iv. Mahköt, ki je s svojim prekrasnim nagrobnim govorom pokazal, kako je tudi on spoštoval umrlega pokojnika. V lepi in gladki slovenski besedi povdarjal je govornik delavnost pokojnikovo. Ta prelep in ganljiv govor je napravil velik vtis na vsacega, ko je čul, kako neizprosna smrt trga nit za nitjo na telesu našega osodepolnega življenja ter ne prizanaša tudi možu v najkrepkejši dobi.

Učitelji tovariši so zapeli svojemu tovarišu pred šolo in na grobu žalostinko.

Pokojnik je zapustil vdovo in čvetero drobnih nepreskrbljenih otrok. V miru počivaj!

Jožef Krajnc †. Dne 21. prosinca t. l. je umrl v 61. letu svoje dobe g. Jožef Krajnc, nadučitelj pri Sv. Trojici v Slovenskih Goricah, kjer je služboval blizu 30 let. Pokojnik je bil vestu učitelj, miroljuben tovariš in zvest sin svojega naroda. Zemljica mu lahka!

Iz poslednjih sej vis. c. kr. deželnega šolskega sveta. Prošnji gimnazijskega učiteljskega zbora v Ljubljani, da bi bila pepelnica prost dan, ni se ustreglo. — Gledé popolnitve četrte učiteljske službe v Ratčah, tretje učiteljske službe v Dobrépoljah in v Tržiči in učiteljske službe na Dolah (Mariathal) in v Olševku se pooblasté dotični okrajni šolski svéti, da imenovane službe začasno popolnijo. — Sklene se kazensko premeščenje nekoga nadučitelja na drugo službeno mesto, kakor ukor nekemu drugemu nadučiteju in njega premeščenje iz službenih ozirov. — Dekliški šoli šolskih sester v Repnjah se pridelé vse deklice iz šolskega okoliša Vodice. — Reši se prošnja, oziroma pritožba gledé odškodnine za pouk veronka na dveh šolah. — Učiteljski vdovi gospej Franciški Zupanovi v Postojni se prizna in določi pokojnina. — Gledé sestave učnega osebja za novo podgimnazijo v Ljubljani se stavijo predlogi naučnemu ministerstvu. (Stalna imenovanja učnih močij, v teh sejah sklenjenih, priobčili smo že na drugem mestu).

Otroške varovalnice ljubljanske občini zbor je bil dné 25. svečana. Predsednica visokorodna gospa baronica Wurzbach je otvorila zborovanje. Potem je ekonom g. Albert Samassa poročal o računu za leto 1889. in o proračunu za leto 1890., katara sta se soglasno potrdila. Iz direkcije izstopivši udje se zopet volijo. Funkcionarji pa se izvolijo: za predsednico gospa baronica M. Wurzbach, ožjima direkcijskima udoma gospa J. Kastner in gospa E. Raspi, za ravnateljca mestni župnik č. g. J. Rozman; za ekonoma in hišnega nadzornika g. Albert Samassa; za blagajnika in knjigovodjo g. Maks Samassa. Zavod je preteklo leto obiskovalo 148 otrok, ki so se v zavodu bavili vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in od 1. do 4. ure popoldne. Od teh otrok je 60 v mesecih: gruden, prosinec, svečan in sušec opoldne tudi dobivalo hrano v zavodu. Pouk, ali boljé vzgojo otrok oskrbuje gospodičina Ana Hermann kot voditeljica, gospodičini N. Staral in K. Ahčín kot otroški vrtarici. Ako pomislimo, da ta zavod obiskujejo po večini otroci bolj ubogih roditeljev, kateri po svojem stanu in službovanji sami ne morejo dostojno skrbeti za domačo vzgojo svojih malih, je trud in požrtvovalnost vseh sodelovalcev in podpornikov vse hvale vredna.

Nesreča v šoli. Z Jesenic na Gorenjskem se poročá: Dne 7. t. m. se je igrala v šoli dvanajstletna deklica Mina Pretnar z dinamitno kapico ter praskala s peresom dinamitni prah. Dinamit se uname in nesrečni deklici na levi roki odtrga tri prste, na desni roki in po obrazu pa jo zelo rani. Vsi učenci so bili v groznom strahu. Ko se je deklica zavedla, povedala je, da je nevarno igračo dobila od svoje součenke, katere oče je rudokop. Preiskava se je pričela. Stariši, pazite na svoje otroke!

„Slov.“

Učni tečaj za učitelje obrtno-nadaljevalnih šol na državni obrtni šoli v Gradcu. V 5. številki smo priobčili imena učiteljev s Kranjskega, ki so vzprejeti v ta tečaj. Razun 5 kranjskih učiteljev se tega tečaja udeležujejo še 2 učitelja s Koroškega in 8 učiteljev s Štajerskega (med slednjimi 5 iz Gradca). Dela imajo dosti, kajti učé se vsak dan od 8. do 12. ure dopóludne in od 2. do 4. ali do 5. ure popóludne. Razun tega morajo zvečer hospitirati v tamošnji obrtni nadaljevalni šoli. Učni predmetje so: staviteljstvo (Baukunde), strojni elementi, steborni redi, nauk o projekciji, umetno-obrtno oblikoslovje, prostoročno risanje in geometrično risanje. Vsak udeleženec mora imeti svoje risalno orodje in sam si preskrbljevati vse, kar potrebuje za risanje, kar pri toliko risarskih urah mnogo stoji.

Kdo naj plačuje stroške za verouk, ki ga delé posvetni ljudski učitelji? Upravno sodišče na Dunaji je te dni načelno določilo, da spadajo r. m. n. racije za verouk, ki ga delé posvetni učitelji, v potrebščine dotičnih šol, torej normalno-šolskega zaklada. Verski zaklad ni dolžán pokriti teh stroškov.

Poljedelske šole. Po izkazu vis. c. kr. poljedelskega ministerstva je bilo koncem meseca sušca 1889. l. stanje poljedeljskih učnih zavodov v Avstriji sledeče: 1 visóka šola, 16 srednjih in 83 nižjih šol. Od teh so: a) državni zavodi: 1 visoka šola, 1 srednja in 4 nižje šole; b) deželni zavodi: 9 srednjih in 21 nižjih šol; c) občinski zavodi: 1 srednja šola in 2 nižji šoli; d) društveni zavodi: 5 srednjih in 55 nižjih šol; e) zasobni zavod: 1 nižja šola. Vseh slusateljev je bilo 2864. V tem letu se je število zavodov za 6 pomnožilo. Od teh zavodov jih največ spada na Česko, na Kranjsko samo dva: sadje- in vinorejska šola na Grmu in podkovska šola v Ljubljani. Posebnih tečajev (Specialcourse) je bilo 1889. l. 162 in sicer za sledeče stroke: za ljudske učitelje (šolske vrte), za meljoracijo, za sadjerejo, vinorejo, vrtnarstvo, mlekarstvo, čebelorejo, živinozdravništvo in podkovstvo.

Ukovina na srednjih šolah. Šolski odsek poslaniške zbornice državnega zbora na Dunaji se je pred kratkim posvetoval o prošnjah za oproščenje ukovine v prvem poluletti prvega razreda na državnih srednjih šolah. Poslanec dr. Fuss se je potezal za znižanje ukovine sploh, posebno pa za to, da se ukovina za Dunaj določi z isto vsoto, kakor je določena za druga mesta, torej za znižanje od 50 na 40 gld. Minister baron Gautsch izjavi, da nikakor ne misli na znižanje ukovine. Odsek je potem sklenil vlado naprositi, da bi se na državnih srednjih šolah tisti ubogi učenci oproščali ukovine že v prvem poluletti prvega razreda, katere bi učiteljska konferencija v oproščanje predlagala, ali pa, da bi se takim učencem vsaj podaljšal vplačilni obrók.

Z Niževavstrijskega. Iz letnega poročila deželnega šolskega sveta niževavstrijskega za l. 1888/9. je vlada izprevidela, da je v nekaterih okrajih razmerje med številom in zneskom priznanih kaznij zaradi šolskih zamud in med številom in zneskom vpla-

čanih kaznij zelo različno. C. k. namestnik je tedaj z ozirom na to, da te kazni svoj namen — izboljšanje šolskega obiskovanja — morejo le doseči, ako se priznane kazni takoj izterjajo, zaukazal, da morajo okrajni glavarji na to stvar posebno in osobno pozorni biti, neizterjane kazni takoj izterjati in v prihodnje v tej stvari hitro in odločno postopati. — Dunajsko mestno oblastvo pa je izdalo ukaz vsem obrtnim zadrugam gledé šolskega obiskovanja rokodelskih učencev. Nadziralni odsek obrtnih šol je namreč razvidel, da mnogi obrtniki ne zglašajo svojih učencev takoj pri vzprejemu na pristojnem mestu in tako se mnogi rokodelčiči dalje časa odtegujejo šolskemu obiskovanju. Mestni magistrat torej opozoruje obrtnike da njih dolžnost, da pusté svojim učencem obrtne večerne in nedeljske šole (pripravljalne, nadaljevalne, obrtne in strokovne šole) obiskovati in da to obiskovanje tudi nadzorujejo.

Otroška varovalnica. V nekih londonskih ulicah, kamor redko kdaj pride kak tujec, stoji poslopje z velikanskim napisom: „Nobenemu zapuščenemu otroku se ne zabrani vzprejem“. Z ozirom na veliko bedo, ki se jasno bere na obrazih in na obleki žen, ki vsak dan tu prosijo za vzprejem otrok, je to v istini velikodušn napis! Velikost tega zavoda si moremo šele predstaviti, ako pomislimo, da oskrbuje povprečno 3200 začasno bolnih, pohabljenih in ponesrečenih otrok. Ko se kak otrok ozdravi, skrbi zavod za njega še dalje ter ga izobrazuje v vednostih za življenje potrebnih. Kadar so gojenci usposobljeni, da se morejo že samostojno preživeti, preskrbi jim zavod še kako primerno mesto in s tem je popolnjena dolžnost zavoda do zapuščenega otroka, katerega je ta morda pred leti v oskrbo vzprejel. Ta zavod je pred 23 leti ustanovil ljudomili dr. Barnarel.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna šola“ je darovalo tukajšnji šoli mnogo raznega šolskega blaga: pisank, risank, pisalnega in risalnega orodja.

Za ta veledušni dar se v imeni obdarovane šolske mladine najtoplejšé zahvaljuje **Ivan Rodič** učitelj.

Šent Jurij pod Kumom dne 24. svičana 1890.

Zahvala. Prekoristno društvo „Narodna šola“ je poslalo za mali donesek tukajšnji ubogi pa pridni šolski mladini obilo šolskega blaga, namreč: vsakovrstnih pisank, risank, peres, držal, pisal in svinčnikov, za kar se v imeni svojem in v imeni obdarovane mladine srčno zahvaljuje hvaležni

Trata, dne 2. sušca 1890.

L. Knifž
šolski voditelj.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo za znesek treh goldinarjev, katere sta darovala podpisanemu za ubogo šolsko mladino č. g. I. Škrjanec, župnik in g. A. Magajna, načelnik krajnega šolskega sveta v Vremah, obilo raznega šolskega blaga podariti.

Blagima dobrotnikoma, kakor tudi vrlemu društvu izreka tem pótém v imeni obdarovanih učencev najprisrčnejo zahvalo **Anton Skala**

Vreme, 5. sušca 1890.

šolski voditelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 175

okr. š. sv. Na jednorazredni šoli na Ribnem pri Bledu*) je razpisana izpraznjena učiteljska služba s 450 gld. plače, 30 gld. opravilnine in prostim stanovanjem.

Prosilci naj prošnje predpisanim potem tekom 14 dnij le-sem predložé.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici dne 25. svečana 1890. *Gozani s. r.*

Št. 313

okr. š. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Vipavi*) je stalno ali začasno popolniti četrto učiteljsko mesto s 400 gld. letne plače.

Pravilno opremljane prošnje naj se službenim potem semkaj vlagajo do dne 15. sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojini dne 27. svečana 1890. *Schwarz s. r.*

Št. 328

okr. š. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Postojini,*) s katero je združena dekliska šola, je stalno ali začasno popolniti službo tretje učiteljice s 400 gld. letne plače.

Pravilno opremljane prošnje za to službo naj se službenim potem semkaj vlagajo do dne 15. sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojini dne 27. svečana 1890. *Schwarz s. r.*

Št. 341

okr. š. sv. Na dvorazrednici v Slavini je stalno popolniti službo nadučitelja in voditelja s 500 gld. plače, 50 gld. opravilnine in prostim stanovanjem.

*) Za 5. številko prepozno došlo.

Pravilno opremljane prošnje za to službo naj se službenim potem semkaj vlagajo do dne 15. malega travna t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojini dne 2. sušca 1890. *Schwarz s. r.*

Št. 210

okr. š. sv. Vsled smrti je izpraznjena nadučiteljska služba na štirirazrednici v Šent-Vidu nad Ljubljano ter je mesto popolniti. Letna plača 600 gld., opravilnina 100 gld. in prosto stanovanje. Obrok za prošnje do 6. malega travna t. l.

C. kr. okrajni šolski svet okolice ljubljanske dne 5. sušca 1890. *Mahkot s. r.*

Št. 195

okr. š. sv. Na štirirazredni Franc-Jozefovi ljudski šoli v Črnomlji je razpisana služba tretjega učitelja z letno plačo 500 gld.

Prošnje naj se vlagajo do dne 20. sušca t. l. pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji dne 2. sušca 1890. *Gozani s. r.*

Št. 219

okr. š. sv. Na trirazredni ljudski šoli v Dragatuši razpisani sta druga in tretja učiteljska služba z letno plačo 450 gld., oziroma 400 gld. ter prostim stanovanjem v stalno ali pa začasno umeščenje in sicer z dostavkom, da se za tretje učiteljsko mesto želi žensko učno moč dobiti.

Prošnje naj se semkaj vlagajo predpisanim potem do 1. malega travna 1890.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji dne 9. sušca 1890.

Dr. Hinterlechner s. r.

Listnica uredništva.

Gledé „statističnega popisovanja ljudskih šol“ smo v zadnji številki samo to priobčili, kar se tiče šolskih vodstev javnih ljudskih šol. Nadaljevanje tega članka bi zadevalo zasobne šole in okrajne šolske nadzornike. Ker pa imenovani itak dobé posebna navodila, smo nadaljevanje tega članka opustili. — Na več doposlanih vprašanj v tej številki nismo odgovorili, ker ni bilo prostora, pride pa polagoma vse na vrsto. — G. A. L. v K.: Vaš dopis smo za 5. številko le v kratkem posneli, ker obravnava stvar, ki je sicer objave vredna, pa ne-

koliko zakasnela in za splošnost ne toliko zanimiva. Iz tega torej ne smete sklepati, da za daljše dopise ne maramo. Lepa hvala za poslani drugi dopis! Oglasite se kmalu zopet! — G. K. Č. v Št. V.: Vaše razprave še nismo mogli priobčiti. Oprostite; vse ob svojem času. — O zemljepisnem pouku na ljudski šoli so nam došle tri razprave, dve iz kranjskega in jedna iz kamniškega okraja. Iz tega sklepamo, da ravno za ta pouk še najbolj primanjkuje vodilnih načel in da je ta predmet priljubljen tako pri učiteljih kakor pri učencih. Priobčili bomo torej s časom vse te razprave.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.